

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiiu la expeditorul foiei pe afara la c. r. poste cu bani gata prin scrisori franțeze, adresate către expeditorul. Prețulu pnenumeratiunei pentru Săbiiu este pe anu 7 fl. v. a. ear pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 28. ANULU XX.

Săbiiu, in 6/18 Aprile 1872.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. iera pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. și țeri străine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se plătescu pentru întâi oară cu 7 cr. sirulu, pentru a doua oară cu 5 1/2 cr. și pentru a treia oară cu 3 1/2 cr. v. a.

Copia.

Nr. 320
Bis. 1872.

Circulariu

episcopescu către toti protopresbiterii din diecesă de Ddieu scutita a Caransebesiului, privitoriu la convocarea sinodului eparchialu.

Prea onorate dle protopresbiteri! Conformu dispușetiunilor §§-loru 89 și 90 ai Statutului organicu bisericescu, convocă prin acestă sinodulu anualu alu eparchiei Caransebesiulu la resiedintiă mea episcopescu în Caransebesiu pe Ddinecă a Tomei adeva pe 23 Aprile cal. vechiu a. o.

Ceea ce preonoratu d-ta vei avea a aduce la cunoscintiă atātu a clerului și a poporului credinciosu prin publicare în biserică, cătu și la cunoscintiă a domniloru deputati eparchiali preotii și mirenii alesi în tractulu preonoratu d-tale, pofindu pe acesti din urma, a se infatisiă de tempuriu la sinodu pregăti de a remanea vre-o câte-va zile la pertractările aceluia-și.

Pre lângă care impartesindu-ti binecuvântarea mea arhipastorească sum

Alu preonoratu d-tale.

Caransebesiu in 29 Martiu 1872.

de totu binele voitoriu.

Ioanu Popasu, m. p.
Episcopu.

Reprivire.

Dieta Ungariei și-a terminatu alalta-ieri pe-riodulu 1869—72 și sciri diferite ni spunu ca partidele se constituie pentru campaniă cea nouă de alegeri.

În periodulu acestu trecut la tōta intemplanța finitulu este mai însemnatu și însemnatatea și-o castigă prin novelă legei electorali adusa că proiectu și prin desbaterea cea extraordinariă din partea opusetiunei din dieta.

La tempulu seu amu apretiuitu și noi novelă. Publiculu nostru cetitoriu inse a avutu ocașiunea din tōte cele raportate despre densă, inclusive desbaterea ei generale și speciale, a o apretiu din tōte punctele de vedere. Cu tōte aceste credemu ca judecată asupra-i nu va diferi de cea carea ni-amu dat-o și noi.

Reasumându tōte câte s'au petrecutu în legătura cu acestă novela, afara de momentană distracțiune causata de unele vorbiri, nu vomu gusi nimic'a ce sa ne multamăsca. Opusetiunea s'a parutu unor'a ca voiesce sa faca ce-va folositoriu și pentru noi. Dara deca cautămu la rezultatu, în ceea ce ne privesce pre noi românii din Transilvaniă, nu ni-a adusu nici unu folosu realu; ea a împedecatu o lege nefavorabilă pentru că sa ne lase asupr'a capeteloru o lege totu asiă de nefavorabilă: ne-a feritu de reu, pentru că sa remanemu cu reulu totu în reu. Suntemu noi pentru acestă datori cu vre-o recunoscintiă opusetiunei? Atātu cătu și părții din dreptă dietei.

Consideratiunile aceste voru atinge neplacutu în multe părți, inse ce sa i faci adevărulu, cându vine redimatu pe fapte și ni se infatisiă asiă precum este? ce sa faci cându vedi ca binele așteptatu dela tempu, omenii lu împedeca, cu voia și fără de voia, că sa vina și la noi, și lu oprescu, fără se cu voia, sa fia numai la unii, că și cum acei unii aru fi mai presusu de alti omeni, demni numai de stări privilegiate, chiaru și atunci cându stau cu cartea legei în mână, cartea în care au scrisu și ei de mai bine de douăzeci de ani: „egalitate“

Pressă guvernamentale, în consonanță cu cuvântările ministrilor arata ca proiectulu novelei nu

a voit sa tiermurăsca dreptulu de alegere, ci sa se delature abuzurile electorali. Cându nu s'aru fi vorbitu atāt'a asupr'a proiectulu și cându nu aru fi cunoscutu însusi proiectulu, atunci s'aru puté dice ce-va în favōrea lui. Este inse pré cunoscutu ca în catrau este îndreptatu tasiulu acelu proiectu.

Avemu totu dreptulu sa compatimim originea temeriloru celoru nefundate, cari abatu cercurile de influență dela o parere mai curagiōsă întru satisfacerea cetățieniloru și avemu ierasi totu dreptulu sa dicemu ca guvernulu facea bine deca luă o inițiativa care sa încaldiesca, sa cascade și inimile cele recite și instrainate de densulu.

Unu deputatu sasu a cugetatu sa însușișca cu necesitate suprematiei magiare, în speranția pōte ca vre-unu magiaru se va sculă și va vorbi pentru necesitate consuprematiei nemtiesci. Semnulu acestă inse noue ne însușia indignatiunea carea cuprinde pre cine-va cându vede ca unde aru fi mai de lipsa sinceritate, acolo predominesce iubirea de a duce lucrurile pre dosu.

Reesit'a acestă a sesiuneci dietali mai are în fine și acelu reu ca tentatiunile celoru șireți și celoru putieni pricepatori s'au mai sporatu: iera voru dice și unii și alții vedeti voi ce facu ungaru? și voru concluda: deci sietei voi acasa și taceti nu cumv'a sa resufle careva ce-va!

Lângă Cibinu, 4 Aprile 1872.

Amu cetitu și eu, dle redactoru, faimōs'a corespondenția a pseudonimulu „Camiliu“, datata din Vien'a și publicata în „Românulu“ din 13 Februaru a. c., prin care corespondenția vedemu ca se calumnia în modu detestabilu cel u mai mare român u din zilele nōstre, acell'a adeva, carele în trecutulu seu de până acum ne ingramadi asiă dīcendu biserică și natiunea cu cele mai salutare binefaceri, și carele tocma pentru aceea și castigă dejă titluri înmitte la recunoscintiă și veneratiune din partea româniloru.

Nu me constă nici pre mine multa bataia de capu întru de a cunōsca pre acelu „Camiliu“ celu adevăratu, pre tat'a, carele nu de adi de ieri, ci de dieci de ani încōce escelēdia mereu în art'a intrigei și a calumniei, dandu-si truda, cându într'unu diuaru cându într'altulu, a innegri cătu se pōte mai tare, a depopularisă și astfelu a seduce opiniunea publica în privintiă acelei pré demne persōne, pre carea elu cu ai sei nu o potū suferi.

Dara în zadaru se mai svercolesce Camiliu — seú Cameleonulu — căci calumniele lui nu mai au nici unu lipiculu; lumea cea matura și seriōsă romāna invetiă dejă a-lu cunōsca și a-lu scī deosebi de barbatii sei cei devotati și bine-voitori. Romāni nu se voru mai lasă astadi a se purtă de capstru de către iesuitii cei îmbracati în fracuri, cum e unulu și inca per eminentiam „Camiliu“ nici nu se voru mai luă ei dupa frase și vorbe gōle, ci voru cere fapte, fapte pipaite, dupa care sa-si forme die convictiunile și sa-si întocmēsca actiunile lor.

O proba învederata despre cele dise ne dau și corespondențiile ce se publicara mai de curescu în „Telegr. Rom.“ din deosebite părți ale Transilvaniei, prin cari se manifestă de ajunsu o adevărata indignatiune relativă la amintit'a corespondenția din „Romanulu“, ceea ce inca e unu bunu auguru pentru bietii romāni, atātu de îndelungu și de cumplitu lovit de sorte și adese-ori și de ai sei chiaru.

Dara încātu pentru malitiosulu și invidiosulu „Camiliu“ amu poté dice: Quod suum erat fecit; mai multu inse ne prinde mirarea despre aceea, ca unu „Camiliu“ mai pōte afliă astadi locu deschisu pentru calumniele sele într'unu diuaru că „Romanulu“. Ba ce este și mai multu, audim, ca din mai multe părți s'aru fi tramisu responsuri la „Ro-

manulu“ cu privire la corespondențiă lui „Camiliu“, și inca unele indata dupa aparițiunea amintitei corespondenție, cari responsuri inse până astadi inca nici onulu nu vediu lumină, semn învederatu, ca onorabilă redacțiune a acelu diuaru, per eminentiam romānu cum se numesce, le puse sub obroc, și nici ca le va aduce vre-odata la cunoscintiă publiculu seu.

Multi se întreba: ce pōte fi causă? Pōte pentru că sa nu compromita pre „Camiliu“, vedindu-lu strimtoritu și adusu în dilema: ori de a replica și astfelu a marturisi însusi neadeverulu și falsitate corespondenției sele: ori de a nu replica nimic'a și asiă de a constată însusi prin tacere adevărulu celoru ce se dīcu în contra-i. Pōte și pentru că sa nu se compromita pre sine chiaru, acea onorab. redacțiune, vedindu lumea cătu de reu cunōsca densă inca și în presentu împregiurările fratiloru sei de dincōce, încātu se lasă a se seduce de unu „Camiliu“, care mai o gată la noi, dupa voia și plăcu. Pōte în fine și pentru ca dōra onorab. redacțiune a „Romanulu“ sa lucre pre o mână cu Camiliu în privintiă subiectulu din cestiune, ceea ce aru fi cu atāt'a mai tristu și mai demnu de compatimutu.

Ori-care sa fia causă, eu dīcu, ca acēsia procedere din partea acelei onor. redacțiuni e, linu disu, de totu necorectă și nu-i face multa onōre; pentru ca prin acestă densă se abate fōrte tare dela principiulu fundamentale, ce aru trebui sa conduca pre fia-care redacțiune: dela adevēru și dreptate! A primitu în colōnele diuarulu seu corespondențiă lui Camiliu, și inca de totu personale atacatōre de conduită și onōrea individuale: sânt'a dreptate pretinde, și inca imperiōsu, că sa dea locu și responsulu seu responsuriloru deslucitōre în colōnele aceluasi diuaru; dara nu sa atace, seú sa lase a se atacă cine-va, și apoi sa refuze primirea responsulu de așperare. O atare procedere nu e nici decum compatibilă cu eternele principie morali, ci ea e o negatiune pre fatia a acestoru din urma.

Dara on. redacțiune a „Romanulu“ dupa cum som informatu, mai dede inca o asemenea proba a sentiulu seu de dreptate, inca înainte de est'a cu vre-o 3—4 ani, cându totu în acelu diuaru, totu la asemenea calumnie și incriminări, și credu ca totu fatia de d. Camiliu, numai sub altu nume, ce e dreptu nu denegă publicarea responsulu, ci-lu publică, inse cum? mutilatu și schimonositu că vai de elu! și pre lângă aceea inca și comentatu într'unu modu, ce ierasi nu-i pré face onōre.

Și ôre bine sa fia asiă? Crede on. redacțiune a „Romanulu“ ca prin o atare conduită face vre-unu servitiu bunu moralei seu romanismulu? vre-o onōre devisei ce o puse în fruntea diuarulu seu? Lasu sa judece alții.

La dotarea preotimiei.

Saschizu, 1/13 Aprile 1872. Domnule redactoru! Se vede ca maritulu congressu bisericescu în siedintiă a 7-a din anulu 1870, 8/20 Octobru și-au datu multa silinția pentru regularea parochieloru și îmbunătățirea stărei preotiloru, totu asemenea au facutu și sinodulu archidieceșanu din anulu 1871 pre cum sa vede din actele aceluia în siedintiă a 4 din 7 Aprile a aceluiași anu. Tōte aceste suntu bune și cu înlesnire pentru unu poporu în o stare mai buna materiale și liberu de o parte de intriganti proselitistici și de alta parte de inteligentiă nōinteligenti cum se cade. La poporulu nostru inse la care starea materiale lipsește, iera cele-lalte rele suntu adese-ori în abundanță, este numai samentia de învrajbire și invidia asupr'a bietei preotimii care au fostu destulu de supusa sufer-

rintelor pãna acum, depinzându de la poporul pentru care s'au luptat și se lupta multu.

Laudu din parte-mi atâtu intențiunea cea nobila a maritului congresu câtu și a sinodului; cele ce vedu inse din lucrãrile comisiunilor esinde prin tracturi, in urm'a sinodeloru tractuali, me silescu a dice: sermana preotime romãna, câtu ai fostu de supusa suferinței pãna acum mai alesu pãna cându teai silitu pentru binele poporulu romãnu fãra de a face pretensiuni, nici mici, necum mari, la îmbunãtãirea sortiei tale și acum, prin simpl'a ridicare a stólei (pre hartie) ti se mai adaoge și mai multe suferințe; de și cu tóta dreptatea ai meritatu a ti se îmbunãtãti sórtea baremu acum in secolulu alu 19-lea, cându tóta lumea se straduesce a remunerã și a recunósce ostenelele celoru in functiuni publice; numai in poporulu teu romãnu se afla ómeni, cari aru dorí deca nu delaturare — scãdiementu remunerarei?

Dupa esperința castigata pãna acum, din intențiunea amintita indata la inceputulu acestoru sire, mi e téma ca aplicata de ómeni interesati in si afara de biseric'a nãstra nationale romãna orientala va urmã:

1. Invidi'a poporului asupr'a preotimei.
2. Sistematisandu-se dotatiunea preotiloru pre harhia, iera in fintia nimic'a, statulu va pretinde dajde dupa venitul de 4 si 600 fl. v. a. si in locu de venitu, preotimea va avé spese, cari spese le-amu folosi mai bine dandu-ne pruncii la scóle.

Parerea mea individuala aru fi, ca deca pre alte cãli nu se póte efectui un'a dotatiune preotimei, care sa se chame intru adeveru si in fapta dotatiune, intrevenindu la statu, cáru'a pretiomea romãna i face destule servitiuri fãra nici o remuneratiune si inca mai multo cá alti preoti, ce suntu destulu de bine platiti, asiu fi atunci, cá si cu cáti amu vorbitu dintre preotii nostrii de pre aici, de parerea sa laso pre preoti cá sa fia cu poporulu in pace in cele ce au fostu, pãna va aduce Ddienu alte timpuri mai favorabile si pentru clerulu nostru celu plinu de suferința, si pre poporu sa nu-lu mni atitia si unii si altii asupr'a preotimei.

Asiu mai fi de parere ca acum e timpul ca preotimea sa ese cu asemenea pareri in publicu.

Georgiu Sioneriu,
Parochu gr. or.

Instructiunea nationale si universitatea din Clusiu.

Pest'a, in 12/4 1872.

Si ce aru ajutã deca aru instrui chiaru Ioanu Gura de Auru, iera nu in limb'a invetiaceiloru.

Istori'a desvoltãrei si a culturai deosebitelor popóre ne infatisiedia acestu adeveru pre tóte paginele. Si barbatii mari si iubitori de progresu s'au luptatu cu celu mai mare zelu in tóte tempurile pentru realisarea acestei conditii de progresu si de civilizatiune. Asudat'au si Nestorii poporului romãnu sudóre de sânge pentru o instructiune nationale totu-déun'a, cu deosebire inse atunci, cându pre tempulu poternicului ministru Thun erã pre aci cá scólele sa se smulga de lãnga biseric'a romãna lãnga care si cu care numai si poteau implini missiunea reinvietóre si sa se predea cu ajutoriulu unor nimernici in mánile strainului. — Erã tempuri grele acele pentru sórtea si viitoriulu scóleloru romãne, grele, cáci acésta planta cruda, unic'a sperantia si clenodiu ale poporului romãnu devenise obiectu de negociãri vile pentru favoru si interese personale. Si s'a pomenitu vre odata o fapta mai revoltatóre decãtu acésta ce tindea la jertfirea culturai nationale. — Precaria e inse sórtea scóleloru nãstre si acum, dupa ce s'a spartu tielin'a si dupa ce s'a delaturatu obstaculele acele mari, — si pre cátu tempu nu se va eugelã inteligința nãstra seriosu, care e in prim'a linia chiamata, a dá invetiamentulu nationalu preste totu unu sboru nou, nu este sperantia de a reparã tristele urmãri ale tempului trecut. Avemu terenu garantatu prin lege, pentru de a desvoltã cea mai mare activitate in directiunea acésta. Inteligint'a nãstra nu-si va mai poté ascunde inertia sub velulu unei ingerințe reu intielese séu explicate. —

Nu se va mai putea ascunde cându va pretinde natiunea scóla despre zelulu, stãruintiele si faptele ei pentru instructiunea poporale dupa spãtele clerului. Se bage bine de séma! Dela ea depinde intru a-si impreunã si consolidã poterile cu cele ale clerului si intru a alege si impari midilócele de culture, multe putiene ce le avemu, de

asiã, cá sa imple si acopere lacunele in invetiamentulu popor. romãnu, ce ne amenintia cu total'a derepanare si cu total'a stagnare in tóte arteriele corpului nostru nationalu. Modululu in care aru trebui sa se satisfacã acestei conditii de viétia pentru romãni s'a indegetatu de repetite ori in colónele acestui pretiuitu diurnalu, cu deosebire inse atunci cându esmise comitetulu Asoc. trans. pentru literatur'a si cultur'a poporului romãnu o provocare cátra toti romãni pentru de a contribui la fondulu unei academii romãne de drepturi ce aru fi sa se infiintiedie. — S'a apostrofatu cu aceea ocaziune cu multu tactu impregiurarea, ca cum e de a se intrebuintã filerulu poporului romãnu spre luminarea sea ce mai remãne inca dupa platirea tuturor contributiuniloru statului. Si cumca vocea acelu meritatu barbatu n'a sonatu in pustia cá aceea a Casandrei, ei a aflatu resunetu imbucuratoriu, s'a doveditu prin reprezentanti'a ce a inaintat'o Comitetulu Asoc. tr. pentru cultur'a poporului rom. ministeriului de culte si instructiune pentru respectarea limbei romãne la nou infiintia Universitate in Clusiu. S'a doveditu mai departe prin petitulu tinerime romãne din Bud'a-Pest'a, ce l'a asternulu, petronsa de insemnotatea unui atare institutu in Transilvani'a, dilele trecute prin dlu ablegatu Dr. Alessadru Mocioni camerei reprezentative din Ungari'a, in care pretinde a se propune la Universitatea, ce se va infiintia in Clusiu pre lãnga stabilirea principiulu de paritate in tóte facultãtiele tóte studiele si in limb'a romãna. —

De-si nu me vedu din acestea incidente indemnatu a cántã osan'a celoru ce au cuprinsu datorința fatia de caus'a instructiunii in limb'a romãna, inregistrediu inse cu indestulire pasulu comitetului Asoc. trans. si celu alu tinerime romãne din Bud'a-Pest'a si trebue sa constatediu cu bucuria ca acelu involva o actiune mai eficace si mai energica, — o lupta seriósã, démna de momentuositate afacerei deca e cá sa nu asceptãmu si acum porumbi fripti sborãndu-ne in gura. — Guvernulu si camera legislativa din Ungari'a, cari faurescu neintreruptu legi si pentru poporulu romãnu din Ungari'a si Transilvani'a a datu de repetite ori espressione solena dorintiei si vointiei de a satisfacere pretensionile natiunii romãne, a o face partasia la beneficiile statulu cá si la sarcini, a-i dá pre bas'a dreptãtii si egalitãtii midilóce de cultura in propri'a-i limba. Si o dreptu ca pãna acum putiene, fórte putiene promissioni a implinitu. In proiectulu regimului despre nou infiintia Universitate din cestiune ce s'a depusu pre més'a dietei, interesele natiunii romãne s'au preferatu in butulu tuturor asigurãriloru. Impedecati emu fostu intru cultivarea nãstra nationala prin elementulu magiaru seculi de ani in acésta patria strabuna. Aperaturii acestei impilãri ne-au respunsu ca astfelu a fostu spiritulu tempului, astfelu au pretinsu constelatiunea si interesele statulu. Si eu intrebú acum, mai esista óre interesele acelea specificce magiare de impilare si impedecare intru a se cultivã si desvoltã poporulu romãnu in acestu statu, despre care se dice a fi liberu si constitutionalu? Inca n'a sositu óre tempulu cá elementulu magiaru predominantu sa nu mai traga arãtrulu nimicirei preste sacrificiele ce le-a adusu poporulu romãnu pentru patri'a sea. Altes Unrecht läst sich am Ende verschmerzen dice óre-care scrietoriu Irlandesiloru, neues Recht, Reichthum und Bildung treten auf die Seite der zu vollendenden Einheit und Freiheit. — Bine si consultu este inse cu tóte acestea cá noi sa stãmu cu mánile in sinu, sa ne reafundãmu in letargia cându se tractedia si lucra despre noi si pentru noi?

Nu si ierãsi nu, pentru ca ne aflãmu in primele dile ale desceptãrei, avemu sa tragemu velulu intunereculu ce acopere inca o mare parte a corpului nostru nationalu.

Acésta o potemu face inse numai si numai pre terenulu invetiamentulu nationalu; cáci scimu cu totii si marturia ne este istori'a tuturor popóreloru, ca infflorirea instructiunii nationale e primulu pasu spre o miscare sociala, care e totu atât'a de urgente si intetitóre cá si cea politica, fãra de aceea e inse cea politica lipsita de tóta basea. —

Nutrescu deci firm'a sperantia ca inteligința romãna, tineru si betrãnu, va intielege interesulu natiunii, a cárei ficsuntu, si va solicitã cu tóta puterea cuventulu toti si din tóte pãrtile, urmandu esemplulu comitetului Asoc. trans. pentru literat. si cultur'a poporului romãnu si celu alu tinerime romãne din Bud'a-Pest'a, pãna este inca tempu, respectarea limbei romãne cá limba de propunere dupa dreptu si dreptate la nou infiintia Universitate

in Clusiu, cá sa nu ni se arunce in fatia obiectivulu sarcasmu; n'ati pretinsu, cáci n'ati similitu o atare trebuintia, ignoti nulla cupido.

Petițiunea

junimei romãne din Bud'a Pest'a cu privintia la universitatea ce se va infiintia in Clusiu.

Prea Onorata Camera reprezentativa!

Salutãndu din inima intențiunea de a se enunçiã prin lege infiintia unei universitãti de sciintia in Clusiu, nu putemu sa nu recomandãmu inaltei atentiuni a prea onoratei camere repres. — in aceea ce privesce limb'a de propunere in acestu institutu de invetiamentu — rogarea, respective observatiunile nãstre, scóse din relatiunile speciale de acolo.

Manecãndu din punctulu de vedere, ca scopulu adevaratu alu ver-cãru institutu de invetiamentu nu póte fi altulu decãtu latirea sciintieloru intr'unu cercu câtu mai largu, si fiindu-ca si altu mintrenea cultur'a sciintifica numai in limb'a materna propria se póte insusí cu fundamentu; scopulu adevaratu alu unui institutu de invetiamentu, dupa parerea nãstra, numai asiã se póte ajunge mai securu, deca latirea sciintieloru se face in aceea limba, carea e in preponderantia pre teritoriulu avisatu a acelu institutu, de invetiamentu, cáci netienendu-se contu de acest'a institutu de invetiamentu póte sa fia institutu infiintiatu pentru ori ce altu scopu, numai institutu destinatu spre latirea sciintieloru nu. —

Fiindu universitatea infiintia in Clusiu chiamata a satisfacere postulatelor invetiamentali ale unui tinentu, unde majoritatea locuitoriloru o compunu romãni; pentru a se ajunge cu mai multa securitate maretulu scopu alu acestui institutu se recere neaparatu, cá sciintiele sa se propuna in acelu si in limb'a romãna, carea e in preponderantia pre acelu teritoriu. —

Locuitorii romãni din tinentulu mentionatu de altumintrea si din punctulu de vedere alu ecuitãtii inca potu pretinde, ca deca supórta in proportiune egala sarcinele statulu sa se impartasiasca totu-deodata proportiunalminte si din beneficiile aceluia; la infiintia universitãtii din cestiune asiã dara potu pretinde, cá interesele de cultura si limb'a loru la acestu institutu de invetiamentu sustienutu cu spesele statulu sa se respectiedie dupa cuviintia.

Proiectulu de lege asternutu de inaltulu guvern, relativu la universitatea mentionata inse nu coresponde in tóte scopulu adevaratu, ce si l'a pusu alu ajunge prin acestu institutu de invetiamentu; nu coresponde acelei cerintia generali, ca sciintiele sa se latiesca si in limb'a care o pretindu negresitu relatiunile locali, nu coresponde pentru aceea, pentru ca se trece cu vederea in acestu proiectu de lege limb'a majoritãtii locuitoriloru din tinentulu avisatu la universitatea din cestiune, adeca; l i m b ' a r o m â n a .

Circumstanti'a, ca in proiectulu de lege asternutu de inaltulu guvern se trecu cu vederea aceste respecte, pentru noi e cu atâtu mai durerósa, cu câtu nu odata amu fostu fericiti a audi chiaru in sinulu prea onor. camere repres. intre aprobãri generali fãra destinctione de partita d e c h i a r a r a t i u n i , cari tindu spre indestulirea pretensioniloru juste ale romãniloru. —

Amu auditu accentuandu-se cumca e necesariu a face placute institutiunile statulu si la diferitele nationalitãti, — e necesariu ale dá câtu mai multa ocaziune spre inaintarea culturai loru in limb'a propria.

Dreptu aceea subscrisii luandune libertate a chiamã atentiunea prea onor. camere repres. la ocaziunea favoritóre presenta, unde susu diiele declaratiuni in parte se potu realisã si dorindu din inima curata cultur'a spirituála a patriei nãstre, totu odata venimu a rogã pre onorat'a camera repres. cá, luandu la desbatero inca in sesiunea presinta proiectulu de lege despre organizarea universitãtii din Clusiu, sa binevoiesca a enunçiã prin lege ce se va aduce in acésta privintia, cumca:

La universitatea ce se va organizã in Clusiu pre lãnga stabilirea principiulu de paritate in tóte facultãtiele, tóte studiile sa se propuna si in limb'a romãna.

Bud'a-Pest'a in 1 Apriliu 1872.

(Urmédia 48 de subscrieri.)

Diet'a Ungariei.

In sedinta din 8 Apriliu a casei deputatiloru se trece dupa finirea formalieru obicinuite la ordinea dilei si se continua desbaterea despre introducerea partii prime a legii de alegere. — A. Lázár afla ca propunerea lui Madarasz corespunde mai bine, decât toate cele-lalte, intereselor materiale ale țerei. In aceea e limpede si precisu documentatu ca introducerea dreptului comunu de votisare nu contradice nici constitutiunii, in form'a ei deodata, nici parlamentarismului, ci din contr'a aceea pune pre aceste pre singuru adeverat'a basa.

I. Döry compara procederea dreptei in cestiunea legii de alegere cu nefericit'a tactica pre care unu diplomatu defaimatu austriacu o a urmatu fatia cu Ungaria 20 ani. (Haritate. O voce: „cine?”) Schmerling dise: „(o voce: nu fi-ti asiá de copilarosu! căci acest'a e cumnatulu d-vóstra!” Haritate comuna). Schmerling dise: „poteti aseptá!” Ce cerere neprecalculata a fostu acést'a, o documentéza aceste zidiri constitutionale (Haritate mare). Aceea-si dice drépl'a si voiesce a osteni opositiunea prin aseptare. Acést'a inse nici cându nu va succede dreptei. Vorbitoriulu a celitu in 1850 o carte in bibliotec'a curtiei din Vien'a; acea carte portá titulu: „La philosophie de la politique“ Cine a scrisu cartea? si-a uitatu de multu vorbitoriulu. (Haritate mare). Inse un'a dintre ceea ce dise uitatulu autoru i-a ramasu in memoria: „Unu poporu, care cede dela drepturile sele castigate, e perdutu; unu poporu, care se multimesce cu drepturile sele politice castigate, face regresu; numai acél'a poporu cresce, se imbogatesce si impuneriscesce, care si inmultiesce si desvólta drepturile sele politice“. In tonu ironicu continua vorbitoriulu a vorbi si votéza in fine pentru propunerea lui Madarasz. — L. Szilágyi spriginesce propunerea lui Csernatony. Incheierea sedintiei la 8 ore.

In sedinta din 5 Apriliu a casei deputatiloru se cetesce si autentica mai întâiu protocolulu sedintiei precedente.

Dupa une-aftele se trece la ordinea dilei. Ern. Simonyi polemiséza contr'a multoru vorbitori, cari s'au pronunsiatu in afacerea acestui obiectu, se adreséza in fine către ministru-presedintele si se încérca a combate vorbirea aceluia, vorbita inaintea serbatoriloru, din punctu in punctu. Elu imputa regimului ca n'a întreprinsu de cinci ani nimic'a pentru desvóltarea libertátiei si bunej stári.

Pre noi nu ne mai cunósce nimenea. In anulu 1848 vorbea tota Europ'a de poporul eroicu alu Ungariei, in anulu 1867 erau ochii Europei de asemenea tientiți asupr'a nóstra. Se dicea: Sa vedemu ce va fi in stare acestu poporu, care la 1848 s'a luptatu asiá de eroicesce! Si ce a facutu regimulu de cinci ani: Nimic'a, Europ'a ne-a uitatu. In modulu acest'a si continua vorbitoriulu cuventarea si incheia cu dechierarea ca votéza pentru propunerea lui Madarasz.

Th. Plachy voteza pentru propunerea lui Csernatony. L. Mákray cetesce intre haritate mare o multime de citate din diferiti autori vechi, cari toti lauda virtutile Scithiloru vechi.

V. B a b e s i u repróba ca Romanu a dechiaratu in numele nationalitatiloru ca ele nu dorescu sufragiulu universalu. Vorbitoriulu dechiera din partesi, ca, deca propunerea lui Madarasz nu s'aru fi presintatu, elu insusi aru fi ascernutu o asemenea propunere. — Vorbitoriulu polemiséza dupa aceea contr'a lui Ghyczy, care a disu ca nationalitatile urmarescu scopuri contrarie statului; elu votéza pentru Madarasz.

In sedinta din 6 Aprilie se cetesce mai întâiu si autentica protocolu sedintiei trecute. Dupa unele fara interesu pentru noi, se trece la ordinea dilei la care sta desbaterea petitiuniloru numerate in alu 60-ea conspectu alu comisiunii petitiunarie; dupa resolvirea acestor'a se trece la continuarea desbaterei despre novel'a de alegere. — V. B a b e s i u si continua cuventarea intrerupta ieri. — A. Gabody si I. Bakóczy votéza pentru propunerea lui Madarasz. Incheierea sedintiei la 2 ore.

Deplorabil'a stare materiale a poporului románu din Bucovin'a.

Poporulu nostru a perdutu pána acum cam dóue din cinci párti de pámentu, vendiendu-lu la străini, adeca la Nemti, Slavi si Jidani. In deceniile din urma, contribui la acést'a, pre lángá desradicarea boerescului, mai vartosu datoriele cambiali si fómétea anului 1866.

In timpul de facia se adaugu la aceste cause si imprumuturile ce iéu tieranii nostri dela institutul galitianu de creditu rurale.

In anulu 1848, vendiendu-se tieranulu nostru scapatu de boerescu si domnu pre pámenturile ce le posedea pántunci, sburdá fara campatu: bentur'a jocá rolulu principale, iarú pámenturile devenira marfa estina de vendiare. Mi aducu aminte cá párintele meu, care érá scriitoriu satescu, nu se induplecá a face tóte contractele de vendiare, ori cátu 'lu imbaldiau tieranii nostri, in favórea Svabiloru colucitori. Numai in acelu satu a trecut in anulu acél'a din proprietatea Romániloru in a Svabiloru o suta si trei falci de pámentu.

Veni apoi timpul cambieloru (Wechsel.) Aci fu compusu de aratu si seceratu alu Jidaniloru. Tieranulu nostru, ori cându simte sete de bani, cându 'lu imbéza cine-va a luá bani ia usioru si nu-si bate multu capulu cu ce conditiuni ia. Dotoriele cambiali inse suntu lucrú fórté periculosu, mai alesu deca creditorulu e Jidanulu incelatoriu, iéru detórnicu tieranulu nostru, simplu si nepasatoriu. Din pertractárele judetiali s'a vedutu ca o datorie cambiale, buna óra de 20 fl., s'a urcatu, in timpu de cáti-va ani pána la trei, ba si patru sute de fl. prin invoieli amagitóre si prin schimbare de accepte din timpu in timpu, totu cu sume mai mari, in cari camelele de inainte se procentau pre lángá capitalulu originale, totu cu 30—60 fl. la suta.

Dara suntu destulu de deso si casurilo ca Jidanii au luat si inca iau pre luna la 10 fl. camata 1 fl. astfeliu Jidanulu dela 100 fl. ia 10 fl. pre luna, iéru pre anu 120 fl. Cá sa scape tieranulu de astfeliu de datorii oneróse si pre deplinu ruinatóre, a cautatu sa-si puna la vendiare chiaru si proprietatea nemisicatóre, pámentulu seu.

Mai reu insa o ducea atunci, cându lasá sa vina tréb'a la licitatiune, căci afara ca i se marea datorii prin spesele judiciare, i se vindea nu numai loculu, ci chiaru si cas'a, pre unu pretiu mai de nimicu. Acést'a calamitate hántuie poporulu nostru destulu de puternicu si in timpul de facia, cum se vede pre chiaru din edictele judiciale, publicate in „Czernovitzer Zeitung“, unde de regula suntu insirati Jidanii cá creditoru, iéru tieranii nostri cá debitori.

Jidanii au inceputu a se improprietári mai alesu dela anulu fómétei incóce; chiaru in acelu anu s'au facutu multi nu numai proprietari mici pre sate, dar' chiaru si proprietari mari, cumparándu mosii dela boierii nostri, ruinati si scapatati, parte prin usiurint'a loru de minte, parte prin impregiurarile timpului.

Cu durere trebuie sa amintesca ca la acést'a ruina a contribuitu fórté insemnatu mani'a jocului de cárti, o patima de care nu s'au potutu desface nici pána in dia'a de astadi, căci chiaru in dilele trecute a perdutu unu proprietariu mare d'ai nostre in joculu de „preferantia“ nu mai putinu decâtu 600 de galbini.

Acum se latiesce in tíera activitatea institutul galitianu de creditu rurale, unu nou isvoru de calamitate pentru poporulu nostru. Cete intregi de tierani din locurile cele mai departate, din siesu si din munte, se vedu peregrinándu pre tóta dia'a la Cernautiu, cá si ia — cum d'cu ei — bani cu imprumutu din cas'a imperatéseca.

Acele cete nu se compunu numai din ómeni in adeváru cu nevoie de bani, déru si din economi avuti. Pre acést'a i amagescu procentele asiá dise mici, cu cari se dau banii la acelu institutu. Cátu de amaru inse se insiéla tieranulu nostru in aseptárele séle, deca ia bani dela acestu institutu! Dupa paragrafulu 7 din Statute, eelu ce ia bani cu imprumutu dela institutul acél'a, trebuie sa se faca membru alu lui, platindu o tacsá de intrare de 1 fl. valuta austriaca, care nu i se da indaraptu nici odota, iéru dupa paragrafulu 8 trebuie sa contribuie pentru formarea averei fonduale 10 fl. Dupa paragrafulu 30, banii nu se dau de regula pre mai multu timpu de catu pre unu anu de dile, platindu-se indaraptu ori odota ori in mai multe termine ori in rate; dupa paragrafulu 34 suntu de platitu pentru bani imprumutati 12 la suta pre anu si, deca se întârdia replatirea, inca trei la suta pre anu.

Pre lángá aceste cheltueli, se adaugu inca dóue: un'a pentru asigurarea de focu si de grindina a caselor si locurilor cari se punu cá garantia pentru banii imprumutati, iéru a dóua pentru scriitorii séu censorii cari midlocescu imprumutu la institutu.

Rafuindu deci tóte cheltuelile ce se facu cu imprumutarea a 100 fl., ese sum'a cam de 36 fl., de nu mai multu, si anume prin abusu agintiloru acestui institutu, cari, pentru midlocirea imprumutului cu saiatu stórcé pre unele locuri, fara sa le dea dreptu vr'unu paragrafu alu statuteloru, 5—10 fl. dela fia-care tieranulu.

Cá dovéda suntu cei 44 ómeni din Cajivan'a, cari numai pentru nscriere la imprumutu au chialtuitu la 500 fl. valóre austriaca.

Mai luándu in vedere ca tieranii, neavendu instituturi filiali prin tíera, suntu constrinsi a perde 3—5 dile in caletoria pána la Cernauti, loculu de specula, si ca ei, nesciundu ceif si scrie, trebuie sa aiba refugiu la sfatu si la conclucare straina intereselor séle, e pré in adevéru si ca imprumuturile si avansele luate de densii, neompu sa le aduca avantajie in economi'a loru, suntu menite a i ruiná deseversitu si a face cá proprietátile loru sa tré a in mána straina.

Este deci motivu suficientu pentru fia-care románu inteleginte si devoiatu binelui poporului, de a pune stavila, prin fapta si graiu, acestei calamitáti enorme; mai cu séma acést'a e de datorii pretiloru, a investitoriloru si a scriitoriloru satesci, cari stau in contactu continuu cu poporulu, cu atátu mai vartosu pentru ca ne-amu covinsu ca, unde acesti trei factori au radicatú vocea in contr'a acestui imprumutu, tieranii, de si erau inserisi la imprumutu, s'au retrasu, renunsiandu la chealtuelile dejá facute.

De acést'a a si bagatu de séma directiunea institutul din Cernauti; deci, cá sa totu induplece pre ómenii din retragere a luá bani, a scosu vorba prin agintii sei ca, dupa ce le a venitú acutu asemnarea baniloru dela consiliulu administrativu din Liouva, de si se retragu, totu si voru fi constrinsi, chiaru si dupa unu tempa de 14 ani, a platí institutul sum'a banéseca, la care s'au inserisu impreuna cu procentele si tacséle ce aveau sa platéseca dupa statute. Si la apucaturi de acésta stea, cari nu suntu basate pre nici unu paragraealu statuteloru institutulú amintitu, ómenii trebuie sa ia aminte. Cincinatú.

„Albin'a“.

Romania.

Mesagiurile deichiderea sesiunii corpuriloru legiuitóre.

Domniloru Senatori.

Inainte de plecarea dvóstra, tíenu a ve multiumi pentru fealulu si statorniculu concursu ce ati datu guvernului meu la tóte legile si cestiunile de mare importantia ce s'au supusu deliberáriloru d-vóstra.

Lucrárele Senatului fiindu astadi terminate, eu inchidu sesiunea actuala ce crediusemu de cuvintia a mai prelungi pána la 1 Apriliu.

Senatulu a probatu si in acést'a sesiune devotamentulu seu pentru tíera. Astu-feliu elu a bine-meritatu increderea si multiumirea generale.

Dumnedieu sa ve aiba in a sea sánta paza.

Sesiunea corpuriloru legiuitóre este inchisa.

Domniloru deputati.

Avendu in vedere ca dupa o lucrare laboriósá si consciintiósa de mai bine de cinci luni, cei mai multi dintre dvóstra au nevoia de a se reintórcé in sinulu familiei si a se ocupá de lucrurile agricole, din care cauza in dilele din urma camer'a nu s'a potutu complectá;

Eu credu de a mea datorie, multiemindu-ve de statornic'a aplicatiune ce ati pusu spre deslegarea cestiuniloru celoru mai importante, sa inchidu sesiunea ce prelungisemu pána la 1 Apriliu.

Tíera ve va fi recunoscatóre, Domniloru deputati, pentru zelulu si unitatea ce ati pusu spre departarea tuturor greutátiloru si pentru ca ati sciutu probá prin alu dvóstra devotamentu pentru binele țerei cátu de mari si productóre suntu rezultatele stabilitáti si armoniei intre marile corpuru ale Statului.

Dumnedieu sa ve aiba in a sea sánta paza.

Sesiunea corpuriloru legiuitóre este inchisa.

CAROLU.

L. Catargi, N. Kretulescu, generalu Ch. Tell, G. Constaforu, P. Mavrogeni, generalu I. Em. Florescu.

Varietăți.

** (D o m n ' a R o m â n i e i.) Mercuri, 22 Martiu curenți, a fostu primita cu onorurile cuvinte și în chipulu celu mai amabilu de printiulu și de princēs'a regale a Italiei, care indata au intorsu M. Sale visit'a.

Inaltimea Sea, în aceeași zi, a datu unu prâdiu la care au asistatu regele și regin'a Danemarcei, printiulu și princēs'a de Gales, ducele și ducēs'a Nassau, printiulu regale de Hanovr'a, marēle duce mostenitoriu alu Weimarului și alte inalte persōne. „Patr.“

** D. Tiers a primitu o deputatiune de negocianti din Havre, insarcinata, prin 500 aderenți, a protestat contr'a impositului asupr'a materiēloru primere.

** (A flam u d i n M a d r i d :) Guvernulu spaniolu a insarcinatu o comisiune, că sa studie serviciulu de sanitate francesu. Acēsta comisiune a adjunsu la Toulous'a.

Diariulu „Tiempo“ asigură ca cea din urma biserică protestantă, care esista în Madrid s'a închis.

** O musica diplomatica de pisici.) Diariulu „Haladas“ ne povestese următoarea interesantă intemplantă din Siuml'a.

În anul 1850 s'au intronitu emigranții din Anstr'a și Russi'a, și au aranjatu o magnifica musica de pisici consuliloru austriacu și rusescu din Siuml'a: și acēs'ta pentru motivulu „fiindu ca au cerutu guvernulu turcu că sa transporte pre toti acești internati mai multu în interiorulu Turciei.

Ambii consuli au facutu cunoscutu lui Mahmud-Pasi'a, atuncea guvernatoriulu de acolo, ca considera acea serenadă că o insultă, cerendu satisfactiune.

Mahmud-Pasi'a care nu eră amicu alu acestor guvernere, chiamă pre Ferhad-Pasi'a (fostulu generalu ungurescu „Stein“) și 'lu intrēba ce va sa dica musica de pisici, căci nu audise nici odata acestu evenimentu. Ferhad chiama indata pre tōte slugile guvernatoriului, le aprovisionēdia cu fluere, cornuri, tigai, dobe, ole de pamentu și alte asemenea și le ordona sa strige din tōta puterea lor, facendu totu odata și sgomotu cu acele instrumente.

Acēs'ta se făc și Mahmud-Pasi'a, avū ocaziunea de a audi o musica splendida de pisici.

Dupa amēdi sosescu ambii consuli spre a primi satisfactiunea dorita. Guvernatoriulu i primesc cu cea mai mare amicitia și afabilitate, și dupa ce a ascultat cererea lor, responde cu cea mai mare mirare: „Domnii mei! dēra eu nu vediu nici o insultă prin aceea musica, din contra sēmăna fōrte multu cu music'a turcēsca, asiā e, ori nu, Ferhad Pasi'a? și indata incepu servitori, pregatiti intradinsu, cu o musica de pisici, studiata cu o ora mai înainte sub directiunea generalului.

Cinci minute tienū acestu teribilu sgomotu dupa care Mahmud-Pasi'a dise cu sânge rece: Dēca acēsta musica nu este frumoșă, atunci nu sciu ce ve place vōue europeniloru.

Ambii consuli se duc acasa nu numai fără nici o satisfactiune, dēra audindu inca o alta și mai perfecta musica de pisici executata de vre-o 60 slugi ai Pasiēi.

** (O insielaciune rafinata.) Cetimu în „Nōua Pressa tibera“ din Vien'a dela 30 Martiu urmatōrele:

La 29 ale curentei venise unu omu bine imbracatu în magazinulu cēsornicariulu S. Abeles, strad'a Graben Nro. 8, spunendu într'unu dialectu nemțiescu stricatu, ca este insarcinatu de a cumperā cēsornice pentru Turci'a.

Negustoriulu, care se află singuru în pravalia, i areta diferite cēsornice, din care 'si alege o cantitate insemnata în valōre de 7265 fl.; și scotiendu din bosonariulu pantalonulu o cutie de tinichea o imple cu cēsornice în valōre de 2000 fl., invelindu-o cu o hartie și sigilāndu-o fatia cu Abeles, dicensu ca de o cam data va luā numai pre acestea, trimitiendu dupa restu în cursulu dilei.

Abi'a ispravise cu pecetluirea cutiei, cându cade de pre scannu și se plānge de o ametiēla teribila. Cēsornicariulu, fără a presupune ceva, se grabesc de ai aduce unu paharu de limonata, pre care o beū misteriuulu cu mare placere.

Recoritu prin ajutorulu cēsornicariulu, elu se

scōla dupa scannu și dāndu lui Abeles o bacnota de 50 fl. adaoga, ca preste o ora i va trimite pre servitoriulu seu cu restulu de bani, spre a luā în primire acea cutie cu cēsornice, căci i este frica sa nu-lu apuce ametiēla inca odata pre drumu.

Scurtu timpu dupa plecarea celui din urma cēsornicariulu observa ca s'a ruptu unu sigiliu, și bānuindu indata deschide cuti'a și vede în loculu cēsornicelor de auru nisce bucāti de cāramida. Strainulu profitase de momentulu cându a remasu singuru în pravalia și schimbase cuti'a cu o alta pre care o avea sub paltonu.

Cēsornicariulu vestesc indata pre politia, și plēca fără nici o zabava cu unu agentu spre a cautā pre hotiulu, care în cursulu convorbirei sēle cu Abeles dicea din in intemplantă ca locuinti'a sea se afla în foborgulu „Leopoldstadt“, și de si nu s'a pututu pune unu temei pre acēsta declaratie totusi s'a indreptatu în gōna spre acestu arondismentu, și noroculu a vrutu că pagubasiulu cu agentulu politienescu sa intelnāsca pre pungsuiu la podulu lui Ferdinand, care cunoscendu pre insielatulu o ia la fuga; fu insa prinsu și inaitatu justitiei. În interogatoriulu lui arata ca se chiama Ferdinand Biborich și este unu cēsornicariu din Galati, ca a sositu de curendu la Vien'a și locuiesce la Hotelu d'Europ'a care se afla în arondimentulu Leopoldstadt.

Unu comisariu politienescu se duce indata în locuinti'a sea unde gasesce inca 14 asemenea cutii, dintre care un'a umpluta cu cāramida, invelita în chartia și pecetluita.

Aci este ce-va de observatu dice „Nōua Pressa libera“:

Lectorii oostri 'si voru aduce aminte ca acum unu anu de dile s'a furatu în Nürnberg în Bavari'a totu în același modu bijuterii în valōre de 22000 fl. numai cu singur'a osebite, ca atunci hotiulu fusese insotitu de o dama; trabuie dēra cercetatu dēca nu cum-va esista o compania intinsa de asemenea ómeni.

S'a mai constatau ca acestu Biborich cu câte-va dile mai înainte a mai visitatu și pre alti căti-va giuvaergi spunendu la fia-care ca este insarcinatu de a cumperā pentru principatele dunarene bijuterii în valōre de 100,000 fl., inse ascēpta pre tovaresiulu seu dela Lipsce'a. Elu acceptā inse în realitate cutiele de tiniche'a pre cari le porunci-se dejā.

Cu arestarca acestui hotu periculosu se crede a se fi pus mână pre unu omu care bantuesce de multu timpu mai multe orasie din Europ'a.

În anul 1862 s'a saversitu o asemenea inceltoria la Lipsce'a, în anul 1871 totu asemenea la Karlsruhe, insa în totu-d'a-un'a sub altu nume; și cu atātu mai multu se crede ca este totu același insielatori, fiindu-ca se potrivesc minunatu descrierea persōnei seale, atātu din Lipsce'a cătu și din Karlsruhe.

Din partea nōstra adaogamu, ca este probabilu ca totu acēsta inceltorie a pagubitu în lun'a trecuta pre unu strungariu din Bucuresci forāndu-i totu cu acestu modu o cantitate de tigarete în valōre de vre-o 80 galb., profitāndu de momentulu cându strungariulu se urcase pre o scara spre a scōte nisce bastōne, în care timpu schimbăse cuti'a umpluta de tigarete cu o alta plna de cāramida, și lasāndu strungariulu o arvuna de o lira otomana.

** (Din Virnheim în Germania.) Fabricantulu R. primesc într'o di prin posita dela Frankfort unu pachietu în marime de o cutie de tigari, deschidiendu-o urmēdia o esplosiune teribila de mai multe glontiuiri, din cari unele intrase în zidurile camerei, în mobile iēru unulu în ochiulu și altulu în falc'a d-lui R., ardiendu totu odata obraziulu lui, în cătu se afla chiaru viēti'a sea în periculu.

Zidurile și mobilele au fostu distruse. Cuti'a continea patru tieve de feru și printr'unu mecanismu fōrte dibaciu s'au descaroatu la deschiderea ei.

Pāna acum'a s'au gasitu 6 glōntie. O cercetare imediata din partea autoritatiloru spre a dovedi pre faptitori s'a pus la cale.

** (Feme e ciudata.) Acum vre-o câte-va diecimi se marita la Pest'a o dama de tōta frumseti'a cu unu avocat. Acestu avocat dēdea insa a se vorbi de densulu la diferite ocaziuni, și

nu de multu a fostu transportatu într'o casa de alienati. Acestu maritagiu nu parea a fi prea fericitu căci preste pocinu socii se divortia.

Nu multu timpu dupa acēs'ta dam'a siediendu la ferēstra, vediu pre sociulu seu trecendu pre strada cu o dama eleganta la bratiu. Din acestu momentu — pōte sa fia vre-o 10 ani — nu s'a mai deschis obrlōnele dela ferestriile casei seale, și chiaru se incepū unu traiu cu totulu ciudatu, care constā într'aceea ca dormea diu'a și se sculā sēr'a la 6 ore, la 7 luā cafea cu lapte, puntu la 12 ore adeca la mēdia-nōpte mēcā la prādiu, la 2 ore diminēti'a luā cafea nēgra, la 5 ore diminēti'a avea cina și dupa aceea se culēa, dormea tōta ziua și se sculā iērasi la 6 ore sēr'a. De mai multi ani unu amicu compatimitoriu i tine de uritu la dejunulu și la prādiulu sēu.

** Slavii chinesi din Peru. De cându guvernulu prussianu a opritu cutreerarea agentiloru perieni prin diferite provincie spre a amagi pre bunii lucratori germani cu feliurite fagadueli, tōta agricultur'a se afla în mânăle chinesiloru. Prin urmare comerciulu cu lucratorii chinesi ia parte astadi la intreprinderile cele mai avantagiōse, care suntu organizate pre totu malulu mārēi Asiei de ostu.

Agentii se profita de meseri'a și patimele victimelor lor, liberāndu-le mici acompturi, dupa care se iscalesce unu contractu obligāndu pre sermanulu chinesu de a servi 8 ani la o hacienda peruviana. Contractulu este scrisu în limb'a spaniola și chinesa, și fiindu ca acesti chinesi nu sciu carte punu degetulu în cernēla stergendu-o pre contractu, dreptu subsemnatura. Dupa acēs'ta suntu transportati pre o corabia la loculu destinatiei lor. Acēsta corabia este bine asigurata în contr'a ori-cārei incercāri de revolta din partea nenorocitoru chinesi, cari suntu despartiti și inchisi printr'unu grilaj grosu de feru, iēra marinarii corabiei suntu armati.

Sosirea corābiei astēpta dejā mai multi proprietari Hacendadi spre a cumperā acēsta marfa via cu pretiuri enorme. Indata ce negociulu este ispravitu pornescu fiii cei galbeni ai imperiului cerescu la Haciend'a unde ii ascēpta o sōrte fōrte cruda. Locuinti'a lor este o curte mare ingradita în care se afla nisce barace de paie; afara de acēs'ta primesc fia-care o palaria de paie, o jacheta și o parchia de pantaloni de pandia, și pre fia-care septamāna 4 franci dreptu plata.

La 5 ore diminēti'a suntu condusi la cāmpulu plantatiei trestiei de zacharu; ingrigitoriulu lor este unu negru voinicu cu unu bicu în mână pre care-lu aplica fără nici o mila asupr'a lor. Pre la 11 ore li se da o mancare miserabila care consista în pesce și oresu, și dupa o scurta odihna se pornescu iērasi la munca pāna la 5 ore, cându suntu condusi inapoi la curtea inchisa.

Mai cu osebite cei din urma din acesti optu ani de servitudine formēdia o adeverata viētia de infernu, din care cauza se intempla fōrte desu între densii sinucideri, fiindu impinsi la desperarea cea mai mare. Dara stapanii lor speriat de acēs'ta și că sa nu fia vatemati prin perderea acestor muncitori, cauta de a-i speria prin diferite midilōce. De exemplu, silescu pre unii dintre ei de a taiā capulu sinucisului care remane espusu mai multe dile pre o prajina. Unii din acesti nenorociti muncitori 'si scotu singuri ochii și remanu cercetori.

Cu tōte acestea unii se tienu pāna la sfersitu și în urma se lasa a fi intrebuintati în calitate de bucatari, barbieri, cārciumari, și castigāndu ce-va parele se întorc în patri'a lor.

Concursu.

Pentru ocuparea parohiei vacante din comun'a Mestēcānu protopresbiteratulu Zarandului, constatōre din 120 case cu 650 suflete se escrie pāna în 23 Aprile, în care di va fi și alegerea, concursu.

Emolumentele suntu: birulu preotiescu câte 1 ferd. cucurudiu dela fia-care casa și stol'a bine regulata.

Doritori de a ocupā acestu postu suntu rogati a adresā suplicele lor bine instruate conformu „Statutulu organicu“ la subsemnatulu în Bradu (Zarandu).

Bradu. 20 Martiu 1872.

În contielegere cu comitetulu parochialu.

Nicolau I. Miheltianu,

protopopu.

(2-3)

Indreptare. În varietatea cea din tūu din nrulu trecut este de a se întregi înainte de 100 stāngini □ inca: 2 jugare.